TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

8
2016

Kansainvälisen kuurosokeuspäivän 27.6. viettoa Iiriksessä

Kansainvälistä kuurosokeuspäivää vietettiin Suomessa toisen kerran Helen Kellerin syntymäpäivänä 27.6. Iiriksessä päivää vietettiin teemalla ”Jätä oma kädenjälkesi kuurosokeuspäivänä”. Kädenjälkiä, myös ILY-sellaisia, kertyikin mukavasti. Kävijöillä oli myös mahdollisuus kuvauttaa itsensä Helen Kellerin kanssa. Justiina oli kuin ilmetty esikuvansa. Yllätysvieraaksi saimme Näkövammaisten liiton uuden hallituksen puheenjohtajan, Sari Loijaksen.

Uudisrakennus nousee hyvää vauhtia

Pirkko Pölönen maalaa sielun silmin

Sisältö

Pääkirjoitus: Kohti työntäyteistä syksyä....3
Uudisrakentamisesta ja palveluista....4
Pistekirjoituspiirissä....8
Tampereen kerho....10
Tutkimuskohteena kosketusviestit....11
Kanavoituja maalauksia 2015-2016....13
Ajettiin me tandemilla....14
Sosiaali- ja terveysalalta....16
Oma järjestö....16
Ilmoitukset....17
Kansainvälisen kuurosokeuspäivän 27.6. viettoa liriksessä....24

Kannen kuvassa **Marjo Pylväinen** tutkii Aviriksessä pistekirjoituksen opetteluun käytettäviä materiaaleja. Marjon vetämästä pistekirjoituspiiristä on juttu sivuilla 8-9. Kuva: **Tuija Wetterstrand**.

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy viikolla 38 (viimeistään perjantaina 23.9.).

TUNTOSARVI
42. vuosikerta
ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry.

Taitto
Tuija Wetterstrand

Päätoimittaja
tiedottaja Tuija Wetterstrand,
p. 040 753 2026, s-posti:
tiedotus@kuurosokeat.fi.

Viestinnän yhteistyöryhmä 2016:
Yhdistyksen hallituksen edustajat: Esko Jäntti (pj) ja Sanna Paasonen. Työntekijöiden edustajat: Jaakko Evonen, Merja Kovanen, Kai Leinonen ja Tuija Wetterstrand. Yhteinen sähköposti: viestintaryhma@kuurosokeat.fi

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä ja sähköisenä Luetus-ohjelmassa.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, s-posti:kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma–pe klo 8.00–15.45.

Painopaikka
Grano Kuopio

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Pääkirjoitus

Kohti työntäyteistä syksyä

Tampereella, Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa, seuraavat yhdeksän kuukautta tulevat olemaan hyvin tapahtumarikkaita. Alueen luoteiskulmalle kohoava kerrostalo on tällä hetkellä kerrosta ja kattoa vaille harjakorkeudessaan, mikä merkitsee sisätöiden alkamista syksyllä. Kiinnostus taloa kohtaan on ollut suurta ja mahdolliset asukkaat odottavat tällä hetkellä innokkaasti syksyn aikana julkaistavia tietoja asumiskustannuksista ja ohjeita asukkaaksi hakeutumisesta. Toimintakeskuksen nykyiset asukkaat ovat kesän aikana miettineet omaa asumistaan ja muutama heistä valmistautuu muuttamaan uudisrakennukseen sen valmistuessa keväällä 2017.

Asumisen palveluissa aloitettiin palvelutoiminnan laajenemiseen liittyvät valmistelut noin vuosi sitten. Työtä on paljon, sillä palveluita tuotetaan jatkossa aiempaa monimuotoisempina ja asiakaskunta kasvaa määrällisesti lähes puolella. Kuurosokeiden lisäksi asiakkaina tulee olemaan myös viittomakielisiä kuuroja. Sekä palveluihin että henkilöstön osaamiseen kohdistuu monenlaisia odotuksia sekä asiakaskunnan että palvelut maksavien kotikuntien puolelta. Myös asumisen palvelujen työntekijöillä on omia odotuksiaan ja toiveitaan tulevaisuuden suhteen. Tulevat kuukaudet ovat vilkkaiden keskustelujen ja yhteisen valmistautumisen aikaa. Toiminnan laajentuminen vaikuttaa merkittävästi myös ruokapalveluista ja siisteydestä vastaavan täysihoitotiimin toimintaan. Ryhmäkodin ja täysihoidon palvelujen tuotteistamisia jatketaan ja tuotteistustyö laajenee muihin asumisen palveluihin. Palvelujen tuottamistapaan ja sisältöihin vaikuttavat jatkossa asiakkaiden toiveiden ja tarpeiden lisäksi merkittävästi kuntien kilpailutuksissa asettamat palvelujen laatuodotukset.

Tiedotamme palveluistamme ja asuntojen hausta jatkossa Tuntosarven lisäksi verkkosivuillamme: www.kuurosokeat.fi ja jäsenpostissa. Järjestämme marraskuussa ja ensi vuoden alkupuolella avoimien ovien päivät toiminnastamme kiinnostuneille asiakkaille ja heidän omaisilleen. Järjestämme myös kaksi ”ammattilaispäivää”, joihin kutsumme erityisesti kuntien sosiaalitoimen palveluasumispäätöksiä valmistelevia ja tekeviä henkilöitä.

Nautinnollisia loppukesän päiviä toivottaen

Merja Kovanen
kehittämispäällikkö ◆

Uudisrakentamisesta ja palveluista

"Uudisrakennushankkeen taustalla ovat kahden eri asiakasryhmän, kuurosokeiden ja kuurojen, toisiinsa liittyvät tarpeet."

Teksti ja kuvat: Merja Kovanen

Minulta on kysytty, miten Tampereen Hervannassa sijaitsevan Kuurosokeiden Toimintakeskuksen alueelle nouseva uudisrakennus sai alkunsa ja miksi sellainen yleensä päätettiin rakentaa. Uudisrakennushankkeen taustalla ovat kahden eri asiakasryhmän, kuurosokeiden ja kuurojen, toisiinsa liittyvät tarpeet.

Kuurosokeiden palvelutalo

Suomen Kuurosokeat ry rakennutti Kuurosokeiden palvelutalon kuurosokeiden asuinyksiköksi kahdessa vaiheessa 1980-luvulla. Toiminta-ajatuksena oli, että palvelutalo kommunikaatio- ja opastustaitoisine työntekijöineen mahdollistaisi kuurosokeiden itsenäisen ja aktiivisen elämän. Tulin itse taloon töihin ensimmäistä kertaa kesällä 1986, 19-vuotiaana nuorena tulkkiopiskelijana. Silloin asukkaiden ikäjakauma poikkesi huomattavasti nykyisestä ja monet asukkaat kuulivat ja/tai näkivät jonkin verran. Pääsyy heidän palveluasumiselleen oli kuurosokeus; useimmilla kun oli etenevä kaksoisaistivamma. Lisäksi monet asukkaat olivat viittomakielisiä tai viitotun puheen käyttäjiä. Yhteinen kieli vaikutti alkuaikojen yhteisöllisyyden syntyyn merkittävästi. Asukkaista suurin osa oli nuoria tai keski-ikäisiä ja talon toiminta oli hyvin aktiivista ja ulospäin suuntautuvaa. Palvelutalossa asui myös pariskuntia ja perheitä. Asukkaat tarvitsivat pääasiallisesti kommunikointiin, liikkumiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn liittyvää tukea, eivät niinkään terveydenhoitoa tai muuta hoivaa.

Asukkaiden tilanne on tuosta ajasta merkittävästi muuttunut. Heille on ikääntymisen myötä tullut erilaisia lisäsairauksia tai aiemmat sairaudet ovat edenneet. Kaksoisaistivammaan usein liittyvä näön menetys on lisännyt palvelutarpeita. Palvelujen lisäämisestä huolimatta kaikki eivät enää pärjää erillisissä asunnoissa; etenkin muistisairauksien lisääntyminen on johtanut ryhmämuotoisen asumisen ja henkilökunnan jatkuvan läsnäolon tarpeeseen. Yhteiskunnan näkemys palveluasumisen perusteista on viime vuosina muuttunut. Kun ennen päätöksen sai tavallaan kaksoisaistivamman seurannaisvaikutusten ennaltaehkäisyyn, nykyisin sen saa yhä useammin terveydellisistä syistä ja yhä myöhemmässä vaiheessa elämää.

Kuurojen haave monitoimikeskuksesta

Yleinen ikääntymiskehitys ja siihen liittyvä sairauksien sekä muiden rajoitteiden lisääntyminen on aiheuttanut paljon huolta myös kuurojen ryhmässä. Tampereen viittomakieliset lähestyivät jo vuonna 2009 kaupunkia toiveenaan saada viittomakielisille senioreille tarkoitettu monitoimikeskus Tampereelle. Asiaan liittyvän aloitteen oli allekirjoittanut 400 viittomakielistä henkilöä. Taloustilanteeseen vedoten kaupunki kuitenkin totesi, ettei mahdollisuutta kaupungin rakennuttamaan keskukseen ole. Pirkanmaalaisille kuuroille tämä oli pettymys, sillä monet heistä olivat toivoneet voivansa elää lähellä nykyistä kotiaan, sukulaisiaan ja ystäviään loppuun saakka. Myös mahdollisuutta omankielisiin ihmissuhteisiin ja palveluihin pidetään kuurojen yhteisössä tärkeänä. Rakentamisen sijaan kaupunki suositteli alueella jo olemassa olevien palvelujen laajempaa hyödyntämistä ja eri toimijoiden, muun muassa viittomakielisten yhdistyksen ja kuurosokeiden järjestön yhteistyötä.

Osittain tämän tilanteen pohjalta tein projektisuunnitelman, joka otti huomioon sekä kuurosokeiden että kuurojen tarpeet asumisen ja palvelujen suhteen. Suunnitelman pohjalta tehtiin projektihakemus ja RAY

Kuvia rakennusprojektista heinä-elokuun vaihteessa. Oikeanpuolimmaisessa kuvassa tuleva uudisrakennus pilkottaa aistipuutarhan kukkien lomasta.

myönsi järjestöllemme kolmivuotisen (2012-2014) Aktiivinen seniori -projektin. Projektin tavoitteita olivat muun muassa asiakkaiden toimintakyvyn kartoittaminen, tukeminen ja alueellisten palvelujen kehittäminen. Hankkeen alkaessa **Risto Hoikkanen** oli juuri aloittanut Toimintakeskuksen johtajana ja mietimme sen aikana yhdessä, millä tavalla asiakkaiden tarpeisiin voitaisiin vastata. Pohdimme myös nykyisten asumispalvelujen tilannetta ja totesimme, että yksikkö on pienenä taloudellisesti haavoittuva, emmekä pysty aina tarjoamaan asukkaille palveluja heille parhaiten sopivassa muodossa. Totesimme myös, että molemmilla asiakasryhmillä oli samankaltaisia palvelutarpeita. Asiakasmäärien kasvattaminen varmistaisi sen, että meillä olisi mahdollisuus ylläpitää ja kehittää työntekijöidemme kuurosokeusosaamista myös jatkossa.

Tiesimme, ettei Tampereen kaupunki tule rahoittamaan rakentamista ja tiedostimme, että itse rakentaminen olisi Suomen Kuurosokeat ry:lle liian suuri taloudellinen riski. Oli siis löydettävä hyvä yhteistyökumppani, joka kantaisi taloudellista riskiä ja olisi valmis kuuntelemaan asiakkaidemme ja palvelutuotannon tarpeita. Niin sitten alkoi hyvä ja hedelmällinen yhteistyö Tampereen Vuokratalosäätiön (VTS) kanssa. VTS haki rakennukselle valtion ARA-tuen, joka mahdollisti suunnittelun ja rakentamisen. ARA-tuettuna uudisrakennus edustaa niin sanottua sosiaalista asuntorakentamista ja asukkaiksi voivat päästä vain kuurosokeat ja kuurot perheineen. Kuin kirsikkana kakun päällä olemme saaneet olla alusta saakka mukana rakennuksen suunnittelussa. Sekä talon tulevia asukasryhmiä että palvelutuotantoa on kuultu säännöllisesti ja herkällä korvalla. Vielä nytkin meiltä kysytään toiveita erilaisten yksityiskohtien suhteen sitä mukaa kuin rakennus nousee kohti korkeuksia. Rakennus tulee valmistuttuaan muistuttamaan kovasti kuurojen aiemmin esittämää visiota monitoimitalosta.

Monipuolista tarjontaa

Valmistuttuaan rakennus monipuolistaa asiakkaidemme asumismahdollisuuksia ja palvelutarjontaa. Jatkossa Toimintakeskuksessa on mahdollisuus asua joko tavallisesti vuokralla, yksittäisessä palveluasunnossa tai ryhmäkodissa. Toiveemme on, että alueella asuisi jatkossakin kaikenikäisiä ihmisiä huolimatta siitä, että palveluasumisen puoli painottuu keski-ikäisiin ja sitä vanhempiin henkilöihin. Kaikkia asumismuotoja yhdistää mahdollisuus omankielisiin ja omaan kommunikaatiotapaan perustuviin kontakteihin, olipa kyseessä sitten viittomakielinen tai suomenkielinen asukas. Kuurosokeiden Toimintakeskus jatkaa myös viittomakielisen kotihoidon tuottamista Pirkanmaan alueella.

Tiedot asuntohausta ja palveluistamme päivittyvät Suomen Kuurosokeat ry:n verkkosivuille syksyn aikana. Vuokra-asuntojen haku alkaa aikaisintaan puoli vuotta ennen talon valmistumista ja tapahtuu Tampereen Vuokratalosäätiön kautta. Palveluasumispäätöksiä voi hakea jo nyt, mutta uudisrakennukseen muuttaminen on mahdollista todennäköisesti vasta maalis-huhtikuussa 2017. Palveluasumisasioissa kannattaa ottaa yhteyttä joko aluesihteeriin tai jutun kirjoittajaan hyvissä ajoin ennen vuoden vaihdetta. ◆

Pistekirjoituspiirissä

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Marjo Pylväinen on opettanut pistekirjoitusta kuurosokeille jo seitsemän lukuvuotta. Elokuun puolivälissä käynnistyi kahdeksas lukuvuosi.

- Aluksi oli puhe vain vuodesta, mutta pistekirjoituspiiri on jatkunut aina vaan, kun on ollut kysyntää, Marjo Pylväinen kertoo.

Opetuspaikkana on toiminut Iris-keskuksessa sijaitseva Helsingin keskustoimiston Frans Leijonin kokoushuone. Siellä oppilaat harjoittelevat jyhkeillä Perkins-merkkisillä pistekirjoituskoneilla, jotka yli 40 vuotta vanhoina uhmaavat aikaa aivan toisella tavalla kuin muutaman vuoden jälkeen vanhaksi jäävät tietokoneet.

Alusta saakka mukana ovat pysyneet **Marja-Liisa** ja **Martti Avila**. Kolme vuotta sitten pistekirjoituspiirin aloitti **Pirjo Aflect**. Kevätlukukauden viimeisellä kerralla joukkoon liittyi jälleen **Aarne Pirkola**, joka tuli mukaan vuoden 2015 marraskuussa, mutta oli keväällä muutaman kerran poissa.

Marjo Pylväinen räätälöi jokaiselle omat oppimateriaalit sen mukaan mikä on opiskelijan taso ja missä hän kaipaa eniten harjoitusta.

Marjo Pylväinen ohjaa Aarne Pirkolaa.

- Kuuntelen tietenkin myös opiskelijoiden omia toiveita. Joillakin voi olla tavoitteena oppia lukemaan paremmin, jonkun toisen motiivi voi olla oppia merkitsemään esimerkiksi ruokatavarat pisteillä ja tunnistamaan ne.

Kevätlukukauden viimeisellä oppitunnilla oppilaat tekevät saamiaan tehtäviä innostuneesti. Marjo Pylväinen kiertää luokassa ja antaa jokaiselle henkilökohtaista ohjausta. Joukon edistynein on Aarne Pirkola, joka kirjoittaa saamaansa tehtävää nopeasti ja vaivattoman oloisesti.

- Alussa oli vaikeaa, mutta en antanut periksi, Aarne viittoo.

- Nyt pystyn jo lukemaan kirjoja normaalilla tekstillä. Viimeksi luin pisteillä kirjan nimeltä Pelibunkkerin pojat, jonka tilasi Celiasta.

Aika ennen kahvitaukoja hujahti nopeasti. Sen jälkeen ei jatkettukaan enää pistekirjoituksen parissa vaan **Terhi** ja **Veera** Turun Diakista haastoivat kurssilaisia miettimään pistekirjoitukseen liittyviä viittomia.

Pistelevy, pistin, kumi ja pistekirjoituskehikko kiersivät kädestä käteen ja opiskelijat kirjasivat ylös niistä käytettyjä viittomia. Sen jälkeen he kyselivät yksittäisiä sanoja, joille kaikille ei löytynyt viittomaa. Myöskään pistekirjoituksen keksijä **Louis Braille** ei ole saanut omaa viittomaa.

Marjo Pylväinen kannustaa kaikkia, jotka tietävät näkönsä heikentyvän ajan myötä, opettelemaan pistekirjoituksen silloin kun näköä on vielä jäljellä.

Marjo itse kävi tavallisen keskikoulun, ennen kuin näkö alkoi huonontua. Opiskelupaikka löytyi Arlasta missä Marjo opiskeli myös pistekirjoitusta, oppiäitinään **Anna-Liisa Hiltunen**. Yhdessä tehtiin myöhemmin myös pistekirjoituksen oppikirja *Lukemisen iloa*.

Kolmen opiskeluvuoden jälkeen Marjo valmistui kommunikaatio-ohjaajaksi vuonna 1984. Sen jälkeen hänet pyydettiin heti Arlaan töihin.

- Tehtäviini kuului kuurosokeiden avustaminen, pistekirjoituksen ohjaus ja päivittäistoimintojen ohjaus tunneilla. Olin siellä töissä 16 vuotta kunnes jäin työkyvyttömyyseläkkeelle.

Nykyään päiviin tuovat vauhtia aikuisen pojan kolme lasta.

Pistekirjoja Marjo lukee paljon.

- Olen aina ollut kova lukemaan. Kun näköni alkoi heikentyä, halusin ehdottomasti opetella pistekirjoitusta. Pistekirjoituksen osaaminen merkitsee minulle itsenäisyyttä. Pistekirjoja voi lukea omaan tahtiin ja palata helposti takaisin johonkin kohtaan uudestaan. Vierasperäisten nimien kirjoitusasu selviää toisin kuin kuuntelemalla.

Marjo Pylväinen itse on kirjoilla Espoossa, elämänkumppani sen sijaan Joensuussa, joten pariskunta elää kahta kotia.

- Junamatka mieheni luokse kestää neljä ja puoli tuntia, mutta se on hyvää aikaa lukea pistekirjaa. Kirjat tulevat niitatuissa vihoissa, joita saattaa olla kymmenenkin kappaletta yhtä kirjaa kohden, vaikka pisteet ovat molemmin puolin paperia. Otan ennen junalle lähtöä vihkoista niitit pois ja taittelen lehdet valmiiksi. Siten on helpompi lukea ja junassa ei tarvitse töniä vieruskaveria koko ajan. ◆

TAMPEREEN KERHO - 30 vuotta yhdessäoloa ja vertaistukea

Juhlaan osallistujia Luomajärven hevoskievarilla.

Teksti ja kuva: Jaakko Evonen

Tampereen kuurosokeiden kerho juhlisti 30-vuotisjuhliaan maalaismaisemissa Luomajärven hevoskievarilla kesäkuussa. Puitteet olivat mainiot ja sääkin hyvin aurinkoinen. Paikalle oli saapunut niin kerholaisia, Suomen Kuurosokeat ry:n työntekijöitä, tulkkeja kuin muitakin vieraita. Kerhon historian vaiheiden muistelun lisäksi päivän ohjelmaan mahtui yhdessäoloa, tilan eläimiin tutustumista ja talutusratsastuksen kokeilua.

Suomen Kuurosokeat ry:n toiminnanjohtaja **Kai Leinonen** toi juhlapuheessaan esille kuurosokeiden kerhotoiminnan tärkeyden ja ennen kaikkea yhteisöllisyyden ja vertaistuen merkityksen. Hänen mukaansa harrastustoiminta tuo uusia mahdollisuuksia esimerkiksi uusiin asioihin tutustumisessa. Leinonen nosti esiin juuri voimaan astuneen YK:n vammaissopimuksen ja siihen liittyvät ihmisoikeudet korostaen vapaa-ajantoiminnan merkitystä. Hän mainitsi, että vielä on työtä tehtävänä, jotta kuurosokea saa kaikki tarvitsemansa palvelut. Puheensa lopuksi Leinonen muistutti halauksen merkityksestä kuurosokean yhtenä tiedonsaannin keinona.

Aikoinaan pitkään kerhonvetäjänä toiminut **Riitta Ruissalo** muisteli kerhon 30-vuotista taivalta. Hänen mukaansa kerho koettiin jo alkuvaiheessa tärkeänä ja vertaistuellisena paikkana. Alussa ohjelmassa oli esimerkiksi askartelua ja myyjäisiä, mutta nykyisin kerho on enemmänkin tiedonsaantia korostava ja kantaa ottava. Ruissalon mukaan kerho on vieraillut useissa muissa kerhoissa ja päinvastoin. Kerho kokoontuu edelleen kerran kuukaudessa lukuun ottamatta kesäaikaa, jolloin on tehty muun muassa retkiä.

Myös monissa muissa puheenvuoroissa nousi esiin kerhon merkitys vertaistuen ja yhdessäolon suhteen. Nostalgiaakin koettiin keskustelujen lomassa, kun **Pirjo Leino** luki vuodelta 1986 peräisin olevan kerhokirjeen.

Itse juhlapäivän tunnelma oli kaiken kaikkiaan rento, huumoria unohtamatta. Järjestelytkin toimivat hyvin.

Juhlapäivään oli tyytyväinen myös kerhoa nykyisin vetävä **Sami Haapanen**. Hänelle jäi päivästä mieleen etenkin yhteisöllisyys. Haapanen kertoi kerhon syksyn ohjelmassa olevan paljon tapahtumia, joista seuraavat ovat kesän päätös ravintolassa elokuussa ja yhdistyksen puheenjohtaja **Tuula Hartikaisen** vierailu syyskuun kerhossa. Haapanen toivottaa uusia kerholaisia tervetulleeksi tutustumaan toimintaan. ◆

Tutkimuskohteena kosketusviestit

Elina Kontu

Teksti ja kuva: Jaakko Evonen

Helsingin yliopiston erityispedagogiikan yliopistonlehtori **Elina Kontu** on eräs kosketusviestien tutkimuksen uranuurtajista Suomessa. Tämän lisäksi hän on varhaiserityiskasvatuksen dosentti Turun yliopistossa ja toiminut aiemmin muun muassa erityisluokanopettajana ja musiikkiterapeuttina Raumalla. Filosofian tohtoriksi Kontu väitteli 2004 autismin kirjosta ja mielenlukemisen taidosta.

Kontun ISE-tutkimusryhmä tutkii kosketusviestejä. Hän kutsui KT **Riitta Lahtisen** ja musiikkiterapeutti **Russ Palmerin** mukaan tutkimusryhmään vuonna 2014. Kontun mukaan kosketusviestien tutkimus on tämän jälkeen lisääntynyt Helsingin yliopistossa. Tavoitteena on, että kosketusviestien vaikutuksesta ja merkityksestä saadaan lisää tietoa. Hän uskoo, että kosketusviestit lyövät itsensä läpi ja niiden käyttö yleistyy entisestään. Hän nostaa esiin hiljattain Helsingin yliopistossa pidetyn kosketusviesti-seminaarin, jossa tunnelma oli innostunutta ja mukana oli eri alojen edustajia.

ISE-tutkimusryhmän tutkijoiden yhteistyötä Kontu kuvailee rennoksi. Hänestä yhteistyö Suomen Kuurosokeat ry:n Kommunikaatiopalveluiden kanssa on myös hyvin innostavaa. Suunnitelmia ja ideoita on, mutta ongelmana on ajan riittävyys, sillä hänen päätyönsä vie aikaa. Myöskin rahalliset resurssit ovat haaste. Kontun mukaan tutkimusryhmän tavoitteena on saada yksi päätoiminen tutkija ja väitöskirja kosketusviestien aihepiiristä.

Kontu arvelee, ettei kuurosokeutta juurikaan tutkita Helsingin yliopistossa tällä hetkellä. Sen sijaan aistivammaisuus on ollut esillä tutkimuskentällä. Tätä on tutkinut etenkin nykyisin Oulun yliopistossa työskentelevä professori **Marjatta Takala**.

Kontu toivoo, että kuurosokeat ja aistivammaiset hakeutuisivat entistä enemmän opiskelijoiksi yliopistoon. Tämä voisi parantaa hänen mukaansa tilojen ja opetuksen nykyistä esteettömyystilannetta.

Seminaari

Kosketusviestit vuorovaikutuksessa -seminaari pidettiin Helsingin yliopistossa 16.5.2016. Tapahtuma oli osa Suomen Kuurosokeat ry:n Kommunikaatiopalveluiden 15-vuotisjuhlavuotta.

Seminaarissa käytiin läpi kosketusviestien roolia vuorovaikutuksessa, opetuksessa ja tiedonsaannin tukena sekä alan tutkimuskentän viimeisimpiä kuulumisia. Lisäksi tutustuttiin muun muassa sosiaalishaptiseen kommunikaatioon ja sairaalahaptiiseihin. Päivän aikana harjoiteltiin kosketusviestien tekemistä keholle.

Tapahtuman järjestivät yhteistyössä Helsingin yliopiston erityispedagogiikan ISE-tutkimusryhmä, Suomen Kuurosokeat ry ja sosiaalishaptisen pedagogiikan työryhmä. ◆

Kanavoituja maalauksia 2015-2016

Teksti: Pirkko Pölönen

Elämäni on ollut jatkuvaa muutosta tilanteesta toiseen. Muutos on mahdollisuus. Utelias mieli löytää ratkaisuja uuteen. Asenne ratkaisee miten asiat kokee.

Syksyllä 2015 minulle tapahtui asioita, jotka ohjasivat tutustumaan Vedic Art -maalaukseen. Löysin luovuuden avaimen itsestäni.

Olen vasenkätinen. Kokeilujen jälkeen päätin opetella maalaamista oikealla kädellä, vaikka se tuntui hitaalta ja kömpelöltä. Oivalsin oikean käden merkityksen luovuuden kannalta. Huomasin nauttivani mielen vapaasta liitelystä, vapaana tietoisesta, rajoittuneesta ajattelusta.

Valittuani oikean käden tekemisen välineeksi sain kokea muutakin ihmeellistä.

Saan hämmästyä ja ihmetellä jokaista eteen syntyvää kuvaa. Musiikki, lapsuudestani rakkaat virret ja hengelliset laulut, ovat läsnä maalatessani. Laulujen sanoma tuntuu siirtyvän kuviin. Taulun nimi kertoo jotakin tunnelmasta joka kuvan tekemiseen on liittynyt.

Nöyräksi minut saa tosiasia, etten pysty erottamaan värisävyjä, enkä erota pieniä yksityiskohtia ollenkaan. Värien sekoittelu ja kirjo on minulle tiedostamaton tapahtuma. Elementit ilmaantuvat jostakin ja asettuvat paikoilleen.

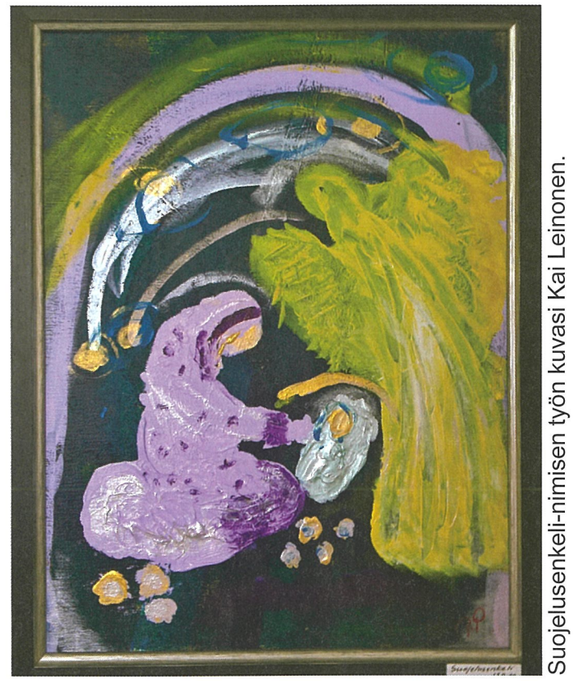

Suojelusenkeli-nimisen työn kuvasi Kai Leinonen.

Huumorilla olen todennut, että toisen todellisuuden väki haluaa tehdä yhteistyötä kanssani. Minulle tuo iloa mahdollisuus maalata kuvia heistä kertomaan katsojalle asioita, jotka kukin näkee ja kokee tavallaan. ◆

Pirkko Pölösen töitä on esillä Helsingissä Art Galleria Kaarisillassa, Sanomatalossa Koskettavin veistos -näyttelyssä 25.10.–20.11.

AJETTIIN ME TANDEMILLA

- Tandempyöräleiri Jyväskylässä 15. –16.6.

Teksti: Esko Jäntti

Tandempyöräleirillä poljimme neljän päivän aikana kaikkiaan 112 kilometriä hyvin vaihtelevissa säissä ja maastoissa. Välillä paistoi aurinko ja välillä oltiin vesisateessa. Poljimme rantamaisemissa, kiersimme Jyväsjärven, Tuomiojärven, Palokkajärven ja ajoimme vähän Päijänteenkin rantoja pitkin. Keski-Suomi on tunnettu tuhansista järvistään mutta myös mäkisestä maastostaan.

Tandemia ohjaa näkevä pilotti, joka istuu edessä. Jos kohdalle sattui pitkä pilotti, niin ei aina nähnyt kuin hänen selkänsä ja sivulle katsoessa maisemia. Metsämaisemissa pystyi aistimaan erilaisia tuoksuja ja järvimaisemissa raikkauden.

Mutta miten pilotin selän takana saa tietoa edessä olevasta kääntymisestä tai ylämäestä? Entäpä pysähtymisestä tai vaihteiden vaihtamisesta?

Opettelimme kommunikoimaan erilaisissa tilanteissa ja yritimme löytää oikean ja helpon tavan saada viesti helposti ymmärretyksi. Pian selvisi, ettei sitä yhtä ja oikeaa ole olemassa. Kuulevalle osa viesteistä tuli puheella ja osa pyörän runkoon lyömällä. Viittomakieliselle osa viesteistä tuli myös pyörän rungon kautta ja osa viittoen ilmaan. Taktiilisti kommunikoivalle viestit tulivat pyörän rungon kautta mutta myös sosiaalisin pikaviestein ja kuvailuin.

Pyöräily on loistava ja joskus myös vauhdikas tapa liikkua. Turvallisuus on aina muistettava. Ajokokemuksen kasvaessa kehon ja pyörän hallinta paranevat. Kokeneen pyöräilijän on aina helpompi irrottaa kätensä ohjaustangosta ja antaa erilaisia viestejä takana istuvalle tandempyöräilijälle. Kokemus on valttia ja tuo turvallisuutta. Myös pyörien hallinta on tärkeää. Täytyy tietää, miten vaihteisto toimii ja miten hallita jarruja, niin jalkajarruja kuin käsijarruja. Tandempyörä on lähes 2,5 m pitkä ja vaatii pidemmän kääntösäteen kuin tavallinen pyörä.

Päivä päivältä pyörät tulivat tutummaksi ja samalla niiden hallinta helpottui. Myös polkijoiden ominaisuudet tulivat tutuiksi. Tasapainoaisti on meillä jokaisella yksilöllinen ja sen hallinta myös. Tandempyörien ajo-ominaisuudet ovat erilaiset. Toiset ovat jäykempiä ja hyvin vakaita ajettavia ja toiset vähän herkempiä heilumaan ja siten epävakaampia.

Ensin säädetään satulan korkeus

Yllä Esko ja Harri serpentiinillä, kuva: Sanna Paasonen. Vasemmalla tandemkaksikko Sanna ja Laura, kuva: Esko Jäntti.

siten, että kun polkimet ovat alaasennossa ei jalka istuessa saa mennä suoraksi vaan pieni kulma pitää jäädä polvitaipeeseen. Kypärät päähän. Tarkistus, että kaikki on kunnossa ja molemmat ovat valmiina lähtöön. Viimehetken vilkaisu ympäristöön, että tie on vapaa eikä vaaraa näy. Otetaan luku ”yksi, kaksi, kolme” ja kolmannella molemmat astuvat oikean polkimen päälle, joka on valmiiksi laitettu yläasentoon ja istutaan satulaan. Viittomakielisten kanssa näytetään sormilla yksi, kaksi ja astutaan polkimelle ja samalla satulaan. Taktiilisti lähdetään pyörää heijaamalla eteen ja taakse yksi, kaksi, kolme ja polkimelle astuen ja satulaan istuen matkaan. Se tuulen suhina ja tunne kevyestä vauhdista, ihmisten iloiset katseet Jyväskylän satamassa ja pikkulasten ihmettelyt: ”isi kato, tuolla on kaksoispyörä ja tuolla toinen!”. Katsoipa joku koirakin pää kallellaan, että mitäs otuksia nuo ovat? Haa, me ajetaan tandemilla, puhutaan, viitotaan ja kuvaillaan toisillemme ja nautitaan liikkumisen riemusta yhdessä polkien.

Pysähtyy yks, kaks nyt. Viittoen käsi ylös pysähtymisen merkiksi ja taktiilisti nyrkkiin kevyesti puristaen. Viimeinen lenkki takana ja iloiset kasvot hymyssä suin. Vaikka jaloista olivat jo voimat ehtyneet ja kireiltäkin ne tuntuivat, niin kaikilla tuntui olevan hyvä mieli. Takana oli hieno saavutus, yli 100 kilometriä poljettuna, ja myös tieto siitä, että nyt pääsee kotiin lepäämään! ◆

SOSIAALI- JA TERVEYSALA

Vammaisten etätulkkauspalveluun tauko 9.10. alkaen

Kela on järjestänyt etätulkkaukseen oikeutetuille asiakkaille palvelun käyttöön tarvittavan tietoliikenneyhteyden. Nyt Kelan ja tietoliikenneyhteyden toimittaneen Soneran sopimus päättyy.

Etätulkkauksen käyttöön myönnetyt tietoliikenneyhteydet lakkaavat toimimasta 9.10.2016. Tietoliikenneyhteyden päättyminen ei edellytä asiakkaalta erillistä irtisanomista. Asiakas voi varautua siihen hankkimalla oman tietoliikenneyhteyden.

Kela alkaa järjestää etätulkkauspalvelua uudestaan 1.1.2017 alkaen.

Lähde: Kelan tiedote 2.8.2016 ◆

Uusi rahapeliyhtiö nimeltään Veikkaus

Ensi vuoden alussa aloittavan uuden rahapeliyhtiön nimi on Veikkaus. Samassa yhteydessä RAY:n avustustoiminta siirtyy STM:n yhteyteen perustettavaan Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskukseen, STEAan, joka on STM:n alainen itsenäinen, erillinen viranomainen. Muutos ei vaikuta edunsaajien asemaan. Uuden rahapeliyhtiön tuotonjakoprosentit ovat 53 % Veikkaus, 43 % RAY ja 4 % Fintoto. Avustuslajit ja avustuslinjaukset pysyvät ensi vuonna ennallaan.

Uuden rahapeliyhtiön toimitusjohtajaksi nousee Olli Sarekoski, 51. Sarekoski on viimeiset kahdeksan vuotta toiminut Veikkauksen liiketoiminnasta vastaavana varatoimitusjohtajana.

Lähde: www.veikkaus.fi ◆

OMA JÄRJESTÖ

Tuntosarvi uudistuu

Tuntosarven ulkoasua on uudistettu aikaajoin. Viimeisimmät uudistukset tehtiin elokuussa 2008 ja elokuussa 2013. Värien käyttöä on lisätty ja graafisena elementtinä käytetään yhdistyksen logosta innoituksensa saanutta vinoneliötä.

On tärkeää, että Tuntosarvi on myös visuaalisesti puoleensavetävä, koska sitä lukevat jäsenten ja asiakkaiden lisäksi yhteistyökumppanit. Tuntosarven kautta leviää tietoa kuurosokeudesta.

Alkuvuodesta Tuntosarvesta tuli yhdistyksen ainoa lehti kun *Kuurosokeiden Uutislehti* ja sen lyhytaikainen perillinen *Järjestötiedote* lakkautettiin säästösyistä. Ilmoitukset ja tiedotteet liitettiin osaksi Tuntosarvea. Vaikka lehden sivumäärää lisättiin neljällä ja fonttia eli kirjasinkokoa pienennettiin puolella pistekoolla, on juttujen määrä vähentynyt aikaisempaan nähden. Tästä onkin tullut kielteistä palautetta. Kielteistä palautetta on tullut myös liian isosta kirjasinkoosta (Arial 15,5), välilyönneistä kappaleiden välillä ja liian vaisusta värien ja kuvien käytöstä.

Palaute on tärkeää ja siihen pitää reagoida. Tuntosarven ulkoasu kaipaa jättiremonttia. Mikäpä olisi parempi ajankohta uudistukselle kuin Suomen itsenäisyyden juhlavuosi 2017. Lehtiuudistusta täytyy valmistella huolella. Siksi pyydän palautetta tällä sivulla käyttämästäni kirjainkoosta (Arial 14) ja kappalejaosta. Onko tämä miellyttävämpää lukea kuin teksti muualla lehdessä?

Otan mielelläni palautetta vastaan.
Tuija Wetterstrand
tiedottaja, Tuntosarven päätoimittaja ◆

ILMOITUKSET

◆ Kuurosokeiden kerhot

Turun seudun kuulonäkövammaisten kerho

Syksyn kerhotapaamiset ja aiheet:

Tiistai 23.8. klo 12.00–15.00. Lounashetki laivarannassa m/s Cindy. Osoite Itäinen rantakatu 19, Turku. Omavastuu 8 euroa. Ei ole täysin esteetön paikka.

Tiistaina 27.9. klo 12.00–15.00. Kosketusviestit arjessa, luennoitsijana KT, kommunikaatiopäällikkö Riitta Lahtinen. Kahvitarjoilu. Paikka Ruusukorttelin kokoustila, osoite Puistokatu 11, Turku.

Tiistaina 18.10. klo 12.30–15.00. Sosiaalipalveluiden esittäytyminen ja tulevat muutokset. Paikka Varsinais-Suomen Näkövammaiset ry, Läntinen Pitkäkatu 37, Turku.

Tiistaina 29.11. klo 12.30–15.00. Kerhon syyskokous ja vuoden 2017 suunnittelua. Kahvitarjoilu. Paikka Varsinais-Suomen Näkövammaiset ry, Läntinen Pitkäkatu 37, Turku.

Tiistaina 13.12. Kerhon joululounas klo 12.00–15.00. Tarkemmat tiedot paikasta ilmoitetaan marraskuun kerhossa. Omavastuu 10 euroa. Tulkit ja avustajat maksavat itse. Pyrkimyksenä on etsiä esteetön paikka.

Lisätiedot: nuoriso- ja järjestöohjaaja Sanna Nuutinen. sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi, 040 7749 207 (myös tekstiviestit ja Whatsapp) ■

Helsingin kuurosokeiden kerho

Kokoonnumme keskiviikkona 7.9. klo 16.30 Iiriksen Outa tilassa 6. kerros. Osoite: Iiris, Marjaniementie 74. Aloitamme pullakahvilla. Kerhoillan aihe on vielä avoin. Ilmoitan sen heti kun tiedämme enemmän. Kerhoilta päättyy noin klo 20.30.

Paikalla ei ole yleistulkkausta, joten tilaa oma tulkki mukaan! Ilmoittaudu kerhoon viimeistään pe 26.8 kerhonvetäjälle: rantatalo.irja@gmail.com. Muista kahvimaksu käteisellä kerhoemännälle! Kahvi / tee 2,50 €

Jäsenmaksu kuurosokeat 20 €. Erityisruokavalio jäsenmaksu 10 € (oma leivos tai jokin muu mukana). Taksin tilausmaksu 1.70 €

Tervetuloa joukolla mukaan syksyn ensimmäiseen kerhoiltaan.

Terveisin Irja Rantatalo ■

Lahden kerho

Lahden kerho kokoontuu maanantaina 5.9. klo 10–13. Os. Puistokatu 9, Lahti. Mukana kuntoutumis- ja asumispalvelujohtaja Risto Hoikkanen Tampereelta. Tervetuloa! ■

Kaakonkulman kerho

Kaakonkulman kerho viettää jälleen liikuntapäivää yhdessä näkövammaisten kanssa torstaina 8.9. klo 10–15. Paikkana on Korian Pioneeripuisto. Mahdollisuus ruokailuun Pioneeri Ravintolassa (15 €). Ilmoittautumiset 25.9. mennessä: oiva.hellman@kymp.net. Ilmoita myös tuleeko kanssasi tulkki/avustaja, ruokailetteko ja mahdolliset erityisruokavaliot. Tervetuloa viettämään liikunnallista päivää Kouvolan Korialle!

Kaakonkulman kerho kokoontuu tiistaina 13.9. klo 10–13 Kvy:n tiloissa, Kauppamiehenkatu 4, 2.krs, Kouvola. Mukana kuntoutumis- ja asumispalvelujohtaja Risto Hoikkanen Tampereelta. Tervetuloa! ■

Satakunnan kuurosokeiden kerho

Kokoonnumme 14.9. klo 12.00–15.00 Juhlatalo Rantakartanossa. Kuurosokeiden kuntoutusohjaaja Anne Laiho tulee mukaan, jos on tervehtynyt. Osoite: Isojoenrannantie 58, 28240 Pori. Puh. 02-639 3900.

Lounastamme ja juomme kahvit, ilmoita tulostasi 31.8. mennessä niin saan varata kaikki tarjoilut, ilmoita myös tulkkisi ja ruokavalio.

Lisätietoa saa puh. 0400 532 413 tai s-posti saini.lepisto@gmail.com Tervetuloa viettämään kerhopäivää, Saini. ■

◆ Viriketoiminta

Viriketoiminta, Helsinki

Ulkoilu- ja grillauspäivä Pirttimäellä
Torstai 1.9. kello 13.00–16.00. Oittaan Pirttimäen ulkoilualueella.

Kokoontuminen Pirttimäen ulkoilumajan luona. Osoite: Kunnarlantie 110, Espoo. Kävelyä tai sauvakävelyä. Vetäjänä Sanna Kirjonen. Ulkoilun ja lenkkeilyn jälkeen grillataan makkaroita grillikatoksen alla. Jokainen tuo omat makkarat, eväät ja juomat ym. Kahvilasta voi myös ostaa kahvia, muuta juotavaa ja syötävää (ei makkaraa). Ilmoita myös omalle tulkille tästä päivästä ja grillauksesta. Kahvio on auki kello 10-16. Alueella on myös taukotupa, wc:t ovat avoinna päivisin. Paikalla ei ole yleistulkkia. Tilaa oma tulkki mukaan.

Ota talteen Sanna Kirjosen gsm numero: 040 844 6688. Jos ulkoilupäivänä tulee hätä tai ongelma, voit soittaa tai lähettää tekstiviestin Sannalle. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ma 29.8.

HSL:n uuden matkakorttilukijan esittely
Tiistai 6.9. kello 9.30–12.00 liiriksessä, Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimistolla, Frans Leijonin kokoushuoneessa, 4. kerros.

Tutustumme HSL:n uuteen matkakortinlukijaan. Matkakummi Mirella Mellonen tuo uuden matkakortinlukijan testattavaksi ja häneltä voi kysyä lisää lukijasta. Helsingissä on jo muutamissa busseissa vaihdettu uuteen lukijaan. Myöhemmin ne leviävät muualle pääkaupunkiseudulle. HSL:n tavoitteena saada uusi matkakortinlukija vaihdetuksi kaikkialle vuoden 2018 alkuun mennessä. Paikalla on kaksi yleistulkkia. Kahvitarjoilu (1 euro).
Ilmoittaudu Anitalle viimeistään pe 2.9.

Kommunikaatiopiiri
Keskiviikko 7.9. kello 13.00-16.00 liiriksessä, Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimistolla, Frans Leijonin kokoushuoneessa, 4. kerroksessa. Aiheena: Arkeen kädestä käteen viittomia. Tule opiskelemaan kädestä käteen viittomia arkitilanteisiin. Ne ovat hyödyllisiä tilanteissa, kun kuulolaitteet eivät ole käytössä, tai kun on hämärää. Harjoittelemme siirtymä- ja harrastustilanteissa tarvittavia viittomia, jotka ovat hyödyllisiä perheenjäsenten tai tulkkien kanssa. Opettajana Riitta Lahtinen. Paikalla on kaksi yleistulkkia. Kahvitarjoilu (1 euro).
Ilmoittaudu Anitalle viimeistään pe 2.9.

Huomio! Tämän jälkeen on Helsingin kuurosokeiden kerhoilta kello 16.30-20.30 Outa-tilassa, 6. kerros.

Kuntopiiri
Torstaisin 8.9, 15.9, 22.9. ja 29.9. kello 13.00–16.00 liiriksessä, 2. kerroksessa. Vetäjänä Jaana Marttila tai Sanna Kirjonen. Kuntosalissa kuntoharjoittelua, uima-allasosastolla vesijumppaa, uintia ja saunomista. Paikalla on kaksi yleistulkkia. Kuntosali on käytössämme kello 13.00–14.30 ja uima-allasosasto kello 13.00–16.00. Kuntosalille oma pieni pyyhe ja uima-allasosastolle oma iso pyyhe mukaan.

Huomio! To 15.9. ei ole yleistulkkeja paikalla. Jos tarvitset tulkkia, tilaa oma tulkki.

Pistekirjoituspiiri
Tiistai 20.9. kello 9.00–12.00 liiriksessä, Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimistolla, Frans Leijonin kokoushuoneessa, 4. kerros. Pistekirjoitusopiskelua. Vetäjänä Marjo Pylväinen. Paikalla on kaksi yleistulkkia. Uudet ja vanhat tervetulleita mukaan opiskelemaan tai kertaamaan pistekirjoitusoppia. Kahvitarjoilu (1 euro).
Ilmoittaudu Anitalle viimeistään pe 16.9.

Virikeohjaaja Anita Palo on poissa pe-su 9.–18.9.

Terveisin
Anita Palo
virikeohjaaja
anita.palo@kuurosokeat.fi
tekstiviestit / whatsapp
040 837 7896 ■

Tampereen Toimintapäivät

Ahjolan syyskausi alkaa viikolla 36! Savipiiri kokoontuu edelleen tiistaisin, taidepiiri keskiviikkoisin, käsityö- ja kudontapiirit torstaisin ja perjantaipaja perjantaisin. Uutispiirissä tapahtuu muutoksia: Yhteiskunnallinen uutispiiri alkaa kokoontua joka toinen torstai 8.9. alkaen klo 18-19.30. Uutispiiriä pitkään ohjannut Marianne Mielityinen saa vauvan lokakuussa ja on äitiyslomalla ainakin vuoden. Piirin sijaisena toimii Milla Lindh. Marianne toivottaa uutispiiriläisille pirteää ja uusien tuulien syksyä! ■

◆ Tapahtumia

Hyvä tietää – mukava osallistua

Luento- ja keskustelutilaisuudet. Syksy 2016.

Paikka on Keskustan seurakuntatalo Isokatu 17. Mikäli tulet taksilla, pyydä kuljettajaa ajamaan osoitteeseen Asemakatu 16, sisäpihalle. Seurakunta tarjoaa aamukahvit. Kahvitarjoilu alkaa kello 9.30. Luento- ja keskustelutilaisuudet ovat kello 10.00–12.00. Tilaisuuden jälkeen on mahdollisuus syödä yhteinen lounas maksua vastaan ravintola Pokkisessa.

16.9. Muisti
Muisti on ihmisen kyky tallentaa ja palauttaa mieleen menneitä asioita ja kokemuksia. Muistia tarvitaan uusien asioiden oppimisessa sekä koko identiteetin ylläpitämisessä. Järjestövastaava Paula Ylikulju kertoo muistin toiminnoista ja muistikeinoista muistamisen tukena, muistiterveyden riskeistä ja liikunnan vaikutuksesta muistiin.

30.9. Unohtaminen ja muistihäiriöt
Unohtaminen on osa normaalin muistin toimintaa. Kaikkea ei voi eikä ole tarkoituskaan muistaa. Mutta mikä on normaalin muistin toimintaa? Milloin pitäisi huolestua siitä, että onko kysymyksessä muistisairaus? Muistiasiantuntija Maarit Lampela kertoo muistihäiriöistä ja minkälaista on vahvistava vuorovaikutuksesta muistisairaan kanssa. Lisäksi hän kertoo, minkälaisia avaimia on olemassa muistisairaan mieleen ja kieleen.

7.10. Valtakunnallisen vanhustenviikon juhla Tekee mieli oppia!
Valtakunnallista vanhustenviikkoa vietetään 2.10–8.10.. Siihen liittyvää kuurojen ja kuurosokeiden ikäihmisten juhlaa vietetään perjantaina 7.10. Juhla alkaa kello 12.00 Karjasillan kirkossa pidettävällä messulla. Messun jälkeen juhla jatkuu yhteisen aterian ja mukavan ohjelman merkeissä seurakuntasalissa. Juhlaan lähetään kutsut.

14.10. Kerrospukeutuminen
Kerrospukeutuminen tarkoittaa oikeanlaista vaatetusta ulkoillessamme. Vaatetuksen tehtävä on pitää meidät kuivina ja lämpiminä kaikissa sääolosuhteissa. Pukeutumisneuvoja/myyjä Anna–Mari Rantsi kertoo mitä kerrospukeutuminen tarkoittaa ja miten valitaan oikeanlainen pukeutuminen, jotta ulkoilumme olisi mukavaa ja miellyttävää-

28.10. Mitä kuuluu? Kristinusko maailmassa 2010-luvulla
Jeesus eli ihmisenä maan päällä ajanlaskumme alun aikoihin noin kaksituhatta vuotta sitten. Hän eli, toimi, opetti ihmisiä ja keräsi seuraajiaan Galilean ja Nasaretin alueilla. Hän ja hänen seuraajiensa perustuma kristinusko perustuu pitkältä Jeesuksen opetuksiin. Kuurojenpappi Päivi Liiti kertoo mitä kuuluu kristinuskolle maailmassa 2010-luvulla.

11.11. Omaishoitotilanne parisuhteessa
Toisen puolison äkillinen sairastuminen tai pikkuhiljaa edennyt sairaus voivat aiheuttaa sen, että parisuhde muuttuu omaishoitosuhteeksi. Oulun ev.lut. srk. perheneuvoja (nimi ilmoitetaan myöhemmin) kertoo miten käy tunteille, läheisyydelle ja intiimiydelle, kun kahden aikuisen suhteeseen tulee hoitajan ja hoidettavan rooli.

25.11. Kodin paloturvallisuus
Tulipaloja syttyy vuosittain Suomessa hyvin useissa kodeissa. Niissä kuolee monia ihmisiä ja ne aiheuttavat kalliita vahinkoja. Eläkkeellä oleva palotarkastaja Mauri Raappana kertoo mitä on hyvä tietää kodin paloturvallisuudesta ja mitä pitäisi tehdä, jotta kodin tulopaloja voitaisiin ennalta ehkäistä ja näin suojata oma henki ja koti paloturvallisesti.

Tilaisuuksien järjestäjinä ovat Kuurojen Liitto ry, Oulun ev.lut.srk. ja Suomen Kuurosokeat ry.

Tervetuloa saamaan uutta tietoa, keskustelemaan ja nauttimaan yhteiset aamukahvit! Tervetuloa myös tapaamaan tuttuja ja vaihtamaan kuulumisia! ■

Kommunikaatiopalveluiden 15-vuotisjuhlaseminaari

Seminaari pidetään 7.10.2016 Iriskeskuksessa. Osoite: Marjaniementie 74, Helsinki. Teemana: **Viittomakieli - perheessä, yli sukupolvien**

Ohjelma:

klo 9.00 Ilmoittautuminen & näyttelyyn tutustuminen
9.15 Tervetuloa, 15 vuotta Kommunikaatiopalvelua. Riitta Lahtinen, KT, kommunikaatiopäällikkö
9.30-10.30 Deaf Space (”kuurojen tila”). Danny De Weert, FM
10.30-11.30 Kaksikielisen kuurosokean äidin kuuleva-näkevän lapsen kasvu kolmessa eri kieli- ja kulttuuriyhteisöissä. Sanna Paasonen, KM, kouluttaja ja codalapsen äiti

11.30-12.30 Lounas (omakustanteinen)

12.30-13.30 Valoa kohti elämään – suomalaista viittomakieltä monikanavaisesti Eija Metsämäki, kokemusasiantuntija & Anne Ylitalo KM, fil.yo, aluesihteeri
13.30–14.30 Meidän sisarusten matkaa kuurosokeuteen kolmen sukupolven yli. Ulla Kungas, kokemuskouluttaja & Pirjo Leino, kokemuskouluttaja, perheterapeutti

14.30- Kahvitarjoilu ja näyttelyihin tutustumista
Näyttelyssä esillä mm.
15.00 Implanttityöryhmän tuotoksia
15.05 Taktiilipedagogiikka esittäytyy
15.10 Kommunikaatiopalvelut
15.15 Elämä lahjaksi saatu -kirjanäyttely
15.20 ISE-tutkimusryhmä esittäytyy
Vapaata tutkimusmatkailua pisteeltä toiselle
16.00 Hyvää, pohtivaa kotimatkaa

Seminaariin on vapaa pääsy. Sisältää kahvitarjoilun. Muut kulut ovat omakustanteisia. Yleistulkkausta ei ole, joten tilaathan oman avustajan/tulkin mukaan. Induktio on käytettävissä Braille-salissa.

Seminaaria voi seurata kello 9.15-14.30 myös nettiradion kautta http://radio.nkl.fi:8000/iiris.mp3.m3u

Kommentit ja puheenvuoropyynnöt voi lähettää seminaarin aikana: riitta.lahtinen@kuurosokeat.fi

Ilmoittautuminen ja lisätiedustelut 20.9.2016 mennessä: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi

Kerro ilmoittautumisen yhteydessä yhteystiedot, ruokavalio ja osallistujien lukumäärä (avustaja, tulkit, ryhmä). ■

◆ Kurssit ja leirit

Muutoksessa-kurssi

Aika ja paikka: 25.–28.10. (ti–pe). Kunnonpaikka, Jokiharjuntie 3, 70910, Vuorela

Kohderyhmä: Kuurosokeat ja kuulonäkövammaiset henkilöt, joita mietityttää juuri nyt vamman eteneminen ja siihen liittyvä problematiikka. Kurssilla on tilaa seitsemälle osallistujalle.

Sisältö: Antaa kuurosokeille mahdollisuus keskustella kuurosokeuden etenemisestä ja siihen liittyvistä tunteista ja peloista. Tarkoituksena on käydä läpi muutoksen keskellä elämisen prosessia tavoitteena muutostilanteen hallinta.

Hinta: Kurssi on osallistujille ilmainen. Matkoista on omavastuu 25,00 e /suunta eli 50,00 e menopaluu.

Hakuaika: ma 12.9. mennessä. Hakulomakkeita saa kurssin vetäjiltä ja ne palautetaan Päivi Ojanperälle.

Kurssin vetäjät ja lisätietoja: Pirjo Tyrmi, Ilkankatu 1, 53100 Lappeenranta, 040 505 4686, pirjo.tyrmi@kuurosokeat.fi ja Päivi Ojanperä, Käsityökatu 18, 70100 Kuopio, 0400 175 735, paivi.ojanpera@kuurosokeat.fi ■

◆ Urheilua

Kuurosokeiden mestaruusonkikilpailu

Pajulahti on peruttu. Aika ja paikka ovat muuttuneet.
Uusi aika on 23.-25.9 ja paikka on Koivupuistossa os. Petäjäntie 137 Ylöjärvi .
Majoituspaketti Pe-Su 2-3hh 132 euroa, 1hh 173 euroa, alle 12v. -50%

Ohjelma:

Pe
klo 15 majoittuminen alkaa
klo 17 Keittopäivällinen 8,00 euroa
La
klo 8–9 Aamiainen 6,00 euroa
klo 17 Päivällinen 10,00 euroa
saunat tarvittaessa
klo 20 Iltapala 6,00 euroa
Su
klo 8–9 Aamiainen 6,00 euroa
klo 12 Päätöslounas 10,00 euroa

Kilpailusarjat: Miehet Näkevät, Miehet Sokeat ja Naiset. Oppaille ja lapsille tarvittaessa omat sarjat.

Joukkuekilpailu. Kaikkien yhteisestä kalamäärästä arvauskilpailu. Kalakerholla on kalastusvälineitä, joita voi tarvittaessa lainata maksutta. Matkat korvataan mahdollisuuksien mukaan halvimman matkustustavan mukaan.

Ilmoittautumiset 26.8. mennessä: rantatalo.irja@gmail.com, mauno.kungas@kuurosokeat.fi, mauno.kungas@gmail.com tai 040 558 7540. Varatkaa tulkit ajoissa. Tulkit varaavat itse ruokailut ja majoitukset suoraan Koivupuistosta. ■

Rion paralympialaiset 7.-18.9.2016

Brasilian suurkaupunki Rio de Janeiro isännöi kesäparalympialaisia. Rioon odotetaan 170 maasta noin 4350 urheilijaa. Lajeja on yhteensä 22. Kesäparalympialaiset järjestetään nyt 15:nnen kerran ja ensimmäistä kertaa Etelä-Amerikassa. ■

Seuraavat ilmoitusten jättöajat

Nro 9: Lokakuun tapahtumia koskevat ilmoitukset sekä ne tapahtumat, joiden ilmoittautumisaika päättyy lokakuussa, viimeistään ma 5.9. klo 12 mennessä.

Nro 10: Marraskuun tapahtumia koskevat ilmoitukset sekä ne tapahtumat, joiden ilmoittautumisaika päättyy marraskuussa, viimeistään ma 3.10. klo 12 mennessä. ■